

Valtiovarainministeriö

Viite VM023:00/2017
VM/504/03.01.00/2017

Asia LAUSUNTOPYYNTÖ MAAKUNTIEN RAHOITUSTA KOSKEVAN LAKILUONNOKSEN (HE 15/2017)
TÄYDENTÄMISESTÄ

Valtiovarainministeriö on pyytänyt öljysuojarahastolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esityksen (15/2017 vp) täydentämiseksi maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi ym. Öljysuojarahaston hallituksen lausunto keskittyy pelastustoimen rakennukseen myönnetyn valtionavustuksen takaisinperinnästä luopumiseen.

Esityksessä ehdotetaan täydennettäväksi maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaannpanosta annettavaksi ehdotettua lakia toimitiloihin myönnettyjä valtionavustuksia koskevalla pykälällä (47 §). Ehdotuksen mukaan kunnilta tai kuntayhtymiltä ei perittäisi takaisin muun muassa pelastustoimen toimitiloihin myönnettyjä valtionavustuksia, jos toimitilan käyttötarkoituksen, hallinnan tai omistusoikeuden muutos tai tilan käytöstä pois jääminen 1.3.2018 jälkeen johtuu maakuntauudistuksen toimeenpanosta. Pelastustoimen järjestämisvastuussa olevan maakunnan antama suostumus käyttötarkoituksen muutokseen osoittaisi valtionapuviranomaiselle tilanteen johtuvan uudistuksesta.

Ehdotetun maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaannpanolain (HE 15/2017) 20 §:n mukaan kunnan järjestämän pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät maakunnan hallintaan 1 päivänä tammikuuta 2019, jos maakunta ja kunta eivät toisin sovi. Pykälän 2 momentin mukaan toimitilojen hallinnasta tehdään maakunnan ja kunnan välillä vuokrasopimus siten, että se on voimassa vähintään 31 päivään joulukuuta 2021. Säännöksen tarkoitus on varmistaa, että maakunnalta ei järjestelyissä katoa toimitilat alta. Öljysuojarahasto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että siirtymävaiheessa ei välttämättä tiedetä, mikä tilojen käyttötarkoitus tulee myöhemmin olemaan. Vastaukset sellaisiin kysymyksiin, kuin esimerkiksi omistaako öljysuojarahaston rahoittamat varastotilat jatkossa kunta vai kiinteistöyhtiö, mihin käyttöön tilat tulevat, ja onko kyse viime vuosina rahoitetuista vai jo vanhemmista tiloista, saadaan vasta muutoksen valmistelun edetessä.

Öljysuojarahaston tämän hetken käsityksen mukaan öljyntorjunnan varastotiloja ei merkittävässä määrin poistu käytöstä maakuntauudistuksen yhteydessä ja siinä mielessä mahdolliset takaisinperintätapaukset voitaisiin ratkaista ilman erikoissäädöstä rahastolain ja valtionavustuslain perusteella. Maakuntauudistuksen laajuus huomioon ottaen on kuitenkin ymmärrettävää, että halutaan estää kuntien joutuminen heikkoon taloudelliseen asemaan uudistuksen vuoksi. Ehdotetun voimaannpanolain 47 §:n sanamuotoa öljysuojarahasto pitää kuitenkin liian ehdottomana. Mikäli rahoitusta saaneet toimitilat tulevat alkuperäisestä poikkeavaan, mutta taloudellisesti tuottavaan käyttöön, pitäisi avustuksen harkinnanvarainen takaisinperintä kuitenkin olla mahdollista. Näin tulisi myös paremmin otetuksi huomioon öljysuojarahastolain tarkoitus. Öljysuojarahasto katsoo myös, että valtionapuviranomaisella tulee olla oikeus ajantasaiseen tietoon rahoitusta saaneiden rakennusten käyttötilanteesta. Tämän vuoksi avustusta saaneen kunnan tai kuntayhtymän olisi aina ilmoitettava valtion-

apuviranomaiselle pelastustoimen rakennuksen käyttötarkoituksen muuttumisesta ja sen syystä. Pykälän sanamuodon täsmentäminen olisi myös paikallaan, mikäli kysymys ei ole vain toimitilojen (huoneenvuokra) vuokraamisesta, vaan myös kiinteistövuokrauksesta kuten maanvuokrasta, rakennuksista ja rakennelmista.

Öljysuojarahasto toteaa lopuksi, että öljysuojarahastosta annetussa laissa (1406/2004) ei erikseen säädetä korvausten takaisinperinnästä vaan lain 2 §:n perusteella tilanteeseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001). Lisäksi ehdotetun 47 §:n ensimmäisessä momentissa rahaston nimi on lakiviittauksen yhteydessä kirjoitettu väärin.

Öljysuojarahaston hallituksen puolesta:

Puheenjohtaja

Frey Nybergh

Pääsihteeri

Merja Huhtala

TIEDOKSI Ympäristöministeriö